Opgesteld door: Marloes van Willegen-Brinksma (antwoordspecialist) en Sjerp van der Ploeg (Kennismakelaar)
Vraagsteller: Leerkracht primair onderwijs
Referentie: Kennisrotonde. (2020). *Is Estafette een effectieve methode om de technische leesvaardigheid te bevorderen in groep 6 tot en met 8?* (KR. 911) Den Haag: Kennisrotonde.

6 juli 2020

Vraag

Is Estafette een effectieve methode om de technische leesvaardigheid te bevorderen in groep 6 tot en met 8?

Kort antwoord

Er is geen wetenschappelijk onderzoek gevonden naar de effectiviteit van de leesmethode Estafette voor het primair onderwijs. Daarom is onbekend is wat het effect is van Estafette op de technische leesvaardigheid van leerlingen in de groepen 6 tot en met 8 in het basisonderwijs. De methode is geïnspireerd op de uitgangspunten van *close reading*. Daar is wel wetenschappelijk onderzoek naar verricht maar close reading richt zich vooral op begrijpend lezen. Eén element van close reading, herhaald lezen, blijkt evenwel een duidelijk positief effect te hebben op vlot en vloeiend lezen.

Toelichting antwoord

De leesmethode Estafette wordt in het primair onderwijs aangeboden voor de groepen 4 tot en met 8. Estafette (editie 3) biedt technisch en begrijpend lezen in samenhang aan. Er is geen onderzoek aangetroffen waarin de methode Estafette op effectiviteit is onderzocht. Dat betekent dat we dus geen onderzoeksinformatie hebben over de mate waarin de methode bijdraagt aan de ontwikkeling van de technische leesvaardigheid. De leesmethode is volgens de uitgever geïnspireerd op de uitgangspunten van *close reading*. Naar (elementen van) close reading is wel onderzoek gedaan.

Close reading is een manier van lezen om dieper tekstbegrip te creëren en erachter te komen wat de schrijver wil zeggen met de tekst (Vernooy & Mijs, 2016). De leerlingen onderzoeken de diepere structuren en ontdekken verschillende lagen van een tekst. Dit leren leerlingen door het analyseren van verschillende aspecten zoals woordenschat, maar ook hoe de betekenis van deze woorden worden gebruikt in de context door de vorm, de toon en beeldspraak (Brown & Kappes, 2012). Het hoofddoel van close reading is om leerlingen te leren hoe ze informatie uit de tekst kunnen verwerken in hun al

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

bestaande kennis en deze kennis meer uit te breiden (Fisher & Frey, 2012). Een ander doel is dat leerlingen routines effectief aangeleerd krijgen om moeilijkere teksten te begrijpen. Close reading richt zich dus voornamelijk op begrijpend lezen en niet zozeer op technisch lezen. Bonset & Hoogeveen (2012) geven aan dat er weliswaar een zwakke relatie tussen technisch en begrijpend lezen is maar dat die in de loop van de basisschoolperiode afzwakt totdat er in groep 8 nauwelijks meer sprake is van een samenhang.

Close reading heeft een aantal specifieke kenmerken. Eén daarvan is het zogenaamde herhaald lezen. Dat is in het kader van dit antwoord relevant omdat daar een link met technische leesvaardigheid is. Bij herhaald lezen gaat het om het herlezen van dezelfde tekst of delen van die tekst. Onderzoek laat zien dat herhaald lezen resulteert in verbetering van vloeiend en vlot lezen (Therrien, 2004). Uit deze metastudie (waarin informatie is geanalyseerd van 28 effecten uit 16 artikelen) blijkt duidelijk dat herhaald lezen bijdraagt aan het verbeteren van vloeiend en vlot lezen. De effectgrootte bedraagt ongeveer .76, wat geldt als een sterk effect (bijv. Kraft, 2019). Het draagt niet alleen bij aan vloeiend en vlot lezen van de tekst die wordt herhaald maar ook die van andere teksten. Herhaald lezen is met name effectief wanneer de tekst (in herhaling) worden voorgelezen aan een volwassene. Dat sorteert een meer dan driemaal zo groot effect op vloeiend lezen dan wanneer wordt voorgelezen aan een peer (respectievelijke effectgroottes: 1.37 en .36).

Geraadpleegde bronnen

Bonset, H. & Hoogeveen, M. (2012). *Technisch lezen in het basisonderwijs. Een inventarisatie van empirisch onderzoek*, Enschede: SLO.

Brown, S. & Kappes, L. (2012). *Implementing the Common Core State Standards: A Primer on 'Close Reading of Tekst'.* Washingthon: The Aspen Institute.

Fisher, D. & Frey, N. (2012). Close reading in elementary schools. *The Reading Teacher, 66*, 179-188. doi:10.1002/TRTR.01117

Kraft, M.A. (2019). *Interpreting Effect Sizes of Education Interventions* (EdWorkingPaper: 19-10). Providence: Annenberg Institute at Brown University

Leesmethode Estafette op 07-05-2020 verkregen van https://www.zwijsen.nl/sites/zwijsen/files/uploads/factsheet-est3.pdf

Therrien, W. J. (2004). Fluency and comprehension gains as a result of repeated reading: A meta-analysis. *Remedial and special education*, *25*(4), 252-261.

Vernooy, K & Mijs, D. (2016). Beter tekstbegrip door intensief lezen. 'Close Reading' onder de loep. *Tijdschrift voor Remedial Teaching, 5*, 22-25.

Onderwijssector

Primair onderwijs

Trefwoorden

Close reading, Effectief lezen, Verdiepend tekstbegrip, Leesvaardigheden

NRO NATIONAAL REGIEORGAAN ONDERWIJSONDERZOEK

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL